

Teater ja muusika.

„Juulia“ Estonias.

Laupäeval andis Estonia opereti esietenduse. Mängiti P. Abrahami „Juulia“t. Publikut oli kogunenud ohtralt ja vastuvõtt oli võrdlemisi soe. Kui teatrikriitika ülesandeks oleks ainult ettekande kunstilise külje eritlemine, siis „Juulia“ kohta sõnavõtuks piisaks juba neist paarist lausest, vähemalt mis puutub tema märgulise ja ideelise külje iseloomustamisse. Ent meil on ajalehe arvustustes kombeks saanud tegelda ka teistsuguste küsimustega, seepärast julgen raisata ajalehe väärtuslikku ruumi mõne üldise märkusega selle opereti puhul.

„Juulia“ pole halvem ega parem kui kaugelt suurem osa operetest. Enam-vähem kõik teatrikülastajad leiavad siit seda, mida nad otsivad. On inimesi, kes lähevad operetietendusele vaid selleks, et näha oma armastatud primadonnat, subretti, tenorit või koomikut. Neile polegi tähtis missugune see operett ise on, peasi — nad näevad ja kuulevad oma lemmikut. Mõni läheb operetti selleks, et näha tantsijataride jalakesi — „Juulia“ näitab neid. Teist huvitavad tualetid — jällegi on „Juulia“ vastutulelik. Mõni tahab kuulda uut shlaagerit — seda võib „Juulias“ leida. Mõni läheb etendusele puhtast snobismist — selleks on „Juulia“ sama hea kui iga teine operett. Paljud lähevad aga selleks, et aega surnuks lüüa — ja nad saavutavad selle. Ainuke, kes midagi ei saa, on arvustaja, sest tema läheb operetile seepärast, et ta peab minema, ametikohustuste pärast. Aga eks temagi saa — ridul!

„Juulia“ on mõnes suhtes õpetlikki. Siin võime selgelt näha kui väikesed on operetinäitleja võimised puht mängulisel alal. Ja seda tänu olukorrale, et võime võrrelda sõnalavastuse näitlejaid opereti jõududega. Häid võimalusi võrdluseks pakub Kaarel Karmin esinemine kõrvuti Hugo Sutiga. Esimene andis päris elava inimese, kuna teine kogu aeg vaid näitlemist „simuleeris“. Ehk võtkem Arnold Vainot ta koomilises Jánosi rollis ning kõrvutagem teda Agu Lüüdikuga. Viimane pole nõrk näitleja, kuid operett on ta liialt shabloonseks muutunud, nii et me tema veiderdamisest õiget lõbu ei tunne, kuna Vaino klauitsemises on värskust ja lopsakust.

Mis puutub ettekande „tehnilisse“ külge, siis see läks ladusalt nii nagu seda Lüüdiku lavastamisokuse juures teisiti oodata ei või. Vaid tantsudes polnud seekord midagi kiiduväärset leida — fantaasiavaesed ja kuivad. Ometi on Estonia operetis sageli tantsud kunstiväärtuslikumaks osaks olnud. Lavapildis võiks minu arvates kirevuse ja pompiga tagasihoidlikum olla. Suursugusus ja nobless on märksa lihtsam. Ornamentikaga saalide ülekoormamine mõjub barbaarselt.

Leo Soonberg.

Opereti muusikalisest ettekandest.

Operett „Juulia“ muusikalise sisu kohta pole just palju ütelda. Operettide ilmelaadis on sagedasti üksteisega nii palju sarnadust, et vahest parem ei maksa rääkida erinevuste ja oma jume otsimisest. Liiatigi see lavavorm harutihti ripub ungari husarimundri ning mustlasmuusika küljes. Ja kui nüüd poogitakse külge fukse või muud sellesarnast, siis ikka kõik jääb nii imevähe värskeks, leidlikuks.

Opereti nimiosaline Milvi Laid oli laululistes ülesannetes sümpaatne — südamluk ja vokaalselt edukas. Heas valguses esinesid ka teised naistegelased R. Reinik — Trude, H. Reisberg — neegritar, S. Lott — Eva jt.

H. Sutt — Georg — laskis end meelsasti jälgida, ta ikka on esinemisega pakkuv. Praegu võiks teda kutsuda ettevaatusele tremolo mõttes, kuigi see ei avaldunud just ohtlikul kujul. Laulumeestena olid vastutavamal kohal veel H. Kaasik ja J. Roosaar — mõlemad arenevad jõud ja säärastena rahuldavad. Sellt alalt tuleb märkida ka A. Vainot, kes oma silmapaistva lavalise tasapinna juures pole mitte unustanud hääle kultiveerimist.

Üldse ansambli töö R. Kulli juhatusel oli kiitust teeniv, kuigi mõninga väikese kõikumisega esimese tuleproovi ärevuses.

Ed. Visnapuu.

„Juulia“.

Operetihoaja avamine „Estonias“ 1. okt. 1938.

Mõnes perekonnas käideldakse oma pesamunakest nii, et see võib olla rumal, edev, häbematu, ninakas, kasimatu suu ja kümne muu veaga, kuid vanemad omas ahviarmastuses aina imetlevad, poputavad ja hellitavad teda ning küidavad kõike takka, mis ta teeb või tegemata jätab.

Selline pesamuna on meil riigi- või „rahvusteatri“ operett: see võib olla vaimulage, mage, šabloonne kuis tahes, võib sisaldada ääretult tühiseid kupleesid ja kohutavalt kulunud nalju, võib olla ülesehituselt vägivaldne, sisaldada igasugust asjasse mittekuuluvat loba ning jama, võib olla psühholoogiliselt põhjendamatu ja tõsieluga sobimatu kuis tahes — ikka me sallime, peame ülal, hellitame, ehime, „kultiveerime“ ja naudime teda, koguneme täismajaliselt teda vaatama ja veame ta üle lava oma kaks-kolmkümmend korda. Ja kinnitame täis eneserahulolu, et meil ei ole teatrikriisi, et meil bilansid aastast aastasse

wreindsahvt'i!). Et asi täielikum oleks, siis tehti ka vene keele kallal neid purssimise „vaimukuse“ operatsioone. Ja naljategemise põuas ning jahis mindi isegi niikaugale, et Agu Lüüdik Tšehhoslovakkia praegusest draamast püüdis lüüa naeruprofiiti. Imelik, et teatri kõrgemad juhid seda taktivaesust ei märganud ja peaproovil läbi lasksid.

Muidu on operett „Juulia“ läbi sentimentaalne melodraama, mõningate lööbingutega sekka ja opereti tavaliste nõksudega nii tekstis kui lavastuses. Ei midagi värsket, ei midagi erksat, ei kusagil ulatumist kunstisse (ka kunst võib olla rõõmus, kergetujuline, sädelev).

Ja lavastus — nagu A. Lüüdik neid on sooritanud tosinaid. Ei olnud märgata muud kui endise joone säilitamist. Ja ta isiklik esinemine oli kümnetest varem nähtud esinemistest tuttav.

Esinejaist ei torganud mängult silma keegi erilise uuduse või jumeusega — kõik läks oma ammu kindlaskujunenud laadis.

Igavat pakkumust kviteeriti viisakus-
leginataga.
ArA.

ja Mari Kamp, kes olid oma osades õige tüüpilised ja iseloomustavad.

Meeste osades esinesid Agu Lüüdik, Alfred Sällik, Arnold Vaino, Hugo Sutt, Kaarel Karm ja Harry Kaasik. Orkester, koor ja tantsijad täitsid oma ülesandeid hea menuga. Teater oli rahvast täis.

A. Lemba.